

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru mozarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.,
rândul cu litere garmond.

O Elveție orientală.

IV.

Așa dară nu federalizarea țării au cerut-o și o cer naționalitățile nemaghiare, nu împărțirea ei în cantoane, după sistemul din Elveția, ci o arondare dreaptă a comitatelor, după naționalități, precum și o arondare dreaptă a cercurilor electorale, tot după naționalități. Și o cer aceasta, nu pentru slăbirea statului ungar, din care fac și ele parte, ci pentru asigurarea existenței lor proprii, ca naționalități deosebite, cu limbă și cultură deosebită, cu trecut și cu obiceiuri deosebite. Naționalitățile nemaghiare din patrie vreau se existe și mai departe, iar pentru a putea exista, le trebuie teren de dezvoltare. Acest teren a crezut deputatul naționalist Dr. Polit că va putea fi aflat și dat în o împărțire a comitatelor după naționalități.

Dar același lucru l-au cerut deputații naționaliști din dieta țării cu mult mai înainte decât Dr. Polit. Proiectul de lege despre regularea chestiei de naționalitate, prezentat dietei în anul 1868 din partea clubului parlamentar naționalist, e compus pe bazele arondării comitatelor după naționalități. După ce în paragraful prim al acestui proiect de lege se spune, că popoarele istorice ale Ungariei: „Maghiarii, Românii, Sârbii, Slovaci, Rutenii și Nemții, se recunosc de națiuni regnicolare egal îndreptățite, și pe sama lor se garantează egala îndreptățire politică a naționalității și a limbii, prin lege fundamentală, între marginile integrității teritoriale și ale unității politice a statului”, — în paragraful 2 se cer următoarele:

„În scopul reprezentării singuraticelor naționalități și al determinării și regulării cercului de competență a limbilor se stabilește principiul majorității sufletelor populației, și se ordonează arondarea comitatelor, districtelor, și în ele a cer-

rilor electorale, astfel, ca acestea, dacă nu peste tot, apoi în cea mai mare parte, ori în mare parte, să fie compuse din una și aceeași naționalitate.”

Asta au cerut-o deci naționalitățile nemaghiare, pentru asigurarea existenței lor. Și e curios și semnificativ, că Schuller-ii, cari vreau se treacă de mari politicieni, știu ce a vorbit Dr. Polit la anul 1874 în dietă, dar nu știu ce a vorbit imediat după dânsul, în numele clubului parlamentar naționalist, deputatul român Vincențiu Babeș, nu știu ce a vorbit însuși Dr. Polit în anul 1875 în dietă, și nu știu nimica despre concretizarea dorințelor naționalităților nemaghiare, făcută în proiectul de lege prezentat dietei la 1868 în chestia de naționalități din partea deputaților naționaliști.

Și cumcă aceea ce au cerut naționalitățile nemaghiare, arondarea comitatelor după naționalități, nu formează nici o primejdie pentru statul ungar, a arătat-o foarte clar deputatul naționalist Dr. Alesandru Mocsonyi în clasică sa vorbire din 24 Noembrie 1868, în care a apărut și motivat proiectul de lege al naționaliștilor în chestia de naționalități, spunând referitor la principiul de arondare următoarele:

„Principiul de arondare, de delimitare, nu poate se fie în contrast cu unitatea politică și teritorială a statului. Cu unitatea teritorială nu e în contrast, pentru că nici o bucată din teritoriul țării nu are se fie desmembrată, ca să se anexeze la alt stat, ori să se construiască în stat deosebit. Nu stă în contrast nici cu unitatea politică, pentru că condiția unității politice, după a mea părere, e guvernamentul unitar și legislațiunea unitară, iar în aceasta privință toate punctele din contra-propunere (din proiectul naționaliștilor) nu numai că nu atacă unitatea politică, ci chiar în aceasta își au condițiunile de a fi. Se zice, că arondarea, delimitarea, e drept că nu e în contrast cu unitatea sta-

tului, dar prepară violarea acestei unități. Dacă unitatea de stat e violată prin aceea, că vor exista teritorii de limbă, cari se fie teritorii exclusiv ale unei limbi nemaghiare, atunci proiectul comisiunii centrale nu a delăturat acest pericol, pentru că și în sensul proiectului comisiunii centrale, în un comitat, se luăm de es. comitatul Carașului, limba protoculară va fi exclusiv cea română. Dacă există deci pericol în aceasta, atunci există pericol deja în faptul, că în țară sunt mai multe naționalități, iar acest pericol nu va fi delăturat prin aceea, că nu mulțămim majoritatea...”

Așa trebuie pusă chestia. Și numai așa pusă, e bine pusă. Întru adevăr, dacă e primejdioasă pentru statul ungar dorința naționalităților nemaghiare, de a li-se da teren de dezvoltare pe seama limbii lor, atunci primejdia aceasta se cuprinde deja în faptul, că naționalitățile nemaghiare există. Și nu există de eri, de alaltăieri, ci de o mie de ani și mai bine, de când există statul ungar. Cine poate, — delăture deci primejdia aceasta! Dar nu o va putea delătura nime, nici în viitor, — precum nu a putut-o delătura nime nici în trecut, — nici chiar cu valorosul (!) sprijin al domnului Dr. Schuller și al conșoților săi de principii, din simplul motiv, că naționalitățile nemaghiare nu se lasă să fie șterse de pe fața pământului. Ele vreau să trăiască. Și după ce de fapt trăiesc, dau dovadă, că au putere de viață.

Dar a fost un om mare, un bărbat înțelept, primul rege al Ungariei, Ștefan cel Sfânt, care a lăsat în scris în urma sa, că nu e primejdioasă, ci chiar din contră, e foarte folositoare pentru statul ungar existența mai multor naționalități în patria aceasta. A rămas vorbă dela acest înțelept rege, că statul numai cu o naționalitate, numai cu un fel de obiceiuri, cu un fel de cultură, e slab și lipsit de

trăinicie. Cum a înțeles marele rege cuvintele acestea? Astfel, că unde sunt mai multe popoare, mai multe naționalități, se naște între ele o concurență liberă, o emulație pe terenul cultural, pe cel economic, ba și pe cel religios-moral, și din emulația aceasta numai bine se naște pe seama statului.

Asta și nimic mai mult vreau și naționalitățile nemaghiare din statul ungar. Teren de dezvoltare, teren de liberă concurență, teren de emulație, pentru a se întrece în fapte bune și folositoare statului. Și celce vede în aceasta vre o primejdie pentru stat, — dă dovadă că e dușman al progresului în cultură și bunăstare și că e amic al întunericului. Și chiar aceasta e în detrimentul statului, chiar aceasta constituie primejdia pentru stat!

Sinodul arhidiecezan.

Sedința a treia.

Ținută Mercuri, în 6 Maiu. Înalt-preasfinția Sa, domnul Arhiepiscop și Metropolit Ioan Meșianu a deschis-o la orele 10 și jumătate. Notar de sedință e Dr. George Proca.

Notarul Dr. Ioan Radu cetește procesul verbal al sedinței premergătoare. Autenticarea rămâne în suspens, pentru că comisiunea școlară se textueze de nou propunerea referitoare la școalele comerciale din Brașov.

Prezidentul prezintă rugarea deputatului sinodal Arseniu Vlaicu pentru a i-se da concediu. Se acordă.

Alte petițiuni intrate la presidiu se predau comisiunii petiționare.

Se intră în ordinea de zi. „Se continuă discuția pe articole asupra raportului general consistorial, ca senat școlar. Raportorul Dr. Ioan Stroia propune și sinodul ia la cunoștință punctul 4, litera a) b) c) și d) din raportul consistorial, acceptând propunerea potrivită, făcută din partea comisiunii. Asemenea se primesc propunerile comisiunii, referitoare la punctul III. (Catehizarea) și IV. (Examenale) din raportul consistorial, fără discuție. La punctul V. (Visitarea școalelor) se naște discuție. Sunt două propuneri, a minori-

FOIȘOARĂ.

Indrumări politice...

(Urmare.)

Pentru a ilustra deosebirea dintre cultura domnilor și cea a țăranilor, adusem de exemplu România. Spuneam cum clasele stăpânitoare de acolo au abuzat de puterea lor, neglijând cu desăvârșire țăranimea, pe care au dat-o în exploatarea străinilor. Răspunsul părții oprimate a fost înfricoșata răsccoală din Martie 1907. Corpurile legiuitoare din România s'au și grăbit să facă importante reforme, cari desigur vor ușura soarta celor oprimați. Prin aplicarea, perfecționarea și întregirea lor, încetul cu încetul, să sperăm că va dispărea prăpastia de astăzi dintre clase și în locul boierilor, cari nu au prea avut la inimă soarta neamului lor propriu, cu timpul vor lua alții în mână conducerea maselor, lucrând cu iubire părintească și frățască pentru închegarea și înaintarea poporului românesc.

Aceste idealuri sunt astăzi ale tuturor neamurilor civilizate și nu este om cu dragoste nefățarnă față de poporul său, care să nu le propovăduiască și să nu lucreze din răspuțeri pentru realizarea lor.

Cei ce vin cu teorii, că „statul nu poate exista decât prin mulțămirea poporului” că „statul e singurul izvor al libertății, al drepturilor, singura garanție a existenței unui popor”: nu ar trebui să se facă foc și pară când aud glasu de protestare împotriva celor cari exploatează mulțimea neajutorată, nu ar trebui să flegere așa de năpraznic de căteori un om cinstit, un suflet curat să ridică și ia în apărare masele inconștiente. Ori cine vede, că asemenea tendințe au de scop, nu desființarea statului, ci tocmai mulțămirea tuturor cetățenilor din statele cari astăzi există și fără mulțămirea poporului. De ex. România, Ungaria etc. Acestea străduindu-se au de tânău tocmai prefacerea statului într-un izvor al libertății, al drepturilor etc., fiindcă astăzi nu este. Aceleași exemple.

Afirmațiunile apodictice ale dlui Popovici în cari face apoteoză statului, nu corespund realității. Sunt teorii. Dă a formulat aceste teorii, închipuindu-și că noi suntem pentru desființarea statelor, că suntem un fel de anarhist, care tulbură hodina și liniștea suveranilor și a teoreticianilor, cari nu-și pot închipui omenirea decât împărțită în state și stăpânită de clase, cari, vezi doamne, singurele se pricep să le conducă.

I-a trebuit multă reavoință dlui Popovici ca să făurească din noi un om așa

de primejdios. Acuzele dsale le primim dealtfel cu cea mai desăvârșită seninătate, fiindcă ne simțim prea slabi pentru a suporta asemenea epitete.

În articolul „Două culturi” spuneam, că brațelor muncitoare le e indiferent dacă lucrează pământul boieresc (nu al lor) „sub stăpânire românească, turcească sau rusească” și că „organizarea neamurilor în state, în forma de astăzi, sunt cerute mai mult de interesele domnilor.”

Sunt adevăruri, cari ori cât ar surprinde pe „domni” rămân confirmate de realitate. Dovadă emigrările și lipsa drepturilor politice pentru țăranime și muncitorime. *)

*) Nu mai insist aici asupra constatărilor ce le-am făcut despre România în articolul „Două culturi”. Ele au fost făcute înaintea noastră de atâția înși și de atâtea ori. Amintesc: „Neamul Românesc” al dlui Iorga și „Viața Românească” a dlui Stere. Insuși prim-ministrul României, dl D. Sturdza, cu ocazia desbaterilor asupra proiectului de lege a Casei rurale, a declarat, că până la cartea dlui Dr. D. Creangă, Proprietatea rurală în România, București 1907, nu a cunoscut nici unul din bărbaii de stat chestiunea țăranescă și că dela învățător, primar, până sus la miniștri, toți și-au bătut joc de țăranime.

Nu discut nici afirmațiile dlui Popovici, că statul nu poate exista decât prin mulțămirea poporului, că statul e singurul izvor al libertății, al drepturilor etc., fiindcă oricine vede, că aceste afirmații pot să fie adevărate în teorie, dar în realitate nu există, decât într-o formă denaturată. Statul ungar, de pildă, ne omoară cu libertățile și cu drepturile. Tot așa Germania pe Poloni etc. etc.

Din constatarea acestor neajunsuri numai o logică răuvoitoare poate să deducă tendințe anarhiste. Asemenea acuza sunt... vorbe. Sunt vorbe, fiindcă dacă țara din România e lipsită astăzi de conștiință națională, dacă în urma trailui mizerabil ce-i silit să-l ducă nu poate avea nici o influință asupra vieții de stat, care înainte de toate e a țăranimii, dacă nu e, va trebui să fie — nu urmează nici desființarea statului, nici lăpădare de ființa lui etnică, națională. Dimpotrivă.

Statul e dator să facă posibilă țăranimii o viață omenească, să-i înlesnească ușurarea trailui prin mijloacele civilizației, să facă pe țăran să nu fie un sărăcuțel în țara pe care el o alcătuiește, să-l facă să nu vadă un dușman în cei ce-l conduc.

Domnul Popovici afirmă, că noi în articolul „Două culturi” nu admitem nici un fel de conducere a poporului. Ca să vadă cetitorii valoarea afirmațiilor dlui Popovici, cităm două pasaje din articolul nostru.

„Ar fi altfel dacă întreaga cultură domnească s'ar pune în serviciul păturei țăranesti. În acest caz am putea vorbi de cultură națională, fiindcă intelectualii bărbai de stat, oamenii de știință etc., n'ar fi exploatarea muncii țăranesti, ci sprijinitorii ei.” („L.” Nr. 4 63). (Va urma.)

tății și a majorității comisiei școlare. Cea primă cere vizitarea școalelor prin oameni experți, bărbați de școală, din cas în cas, cea din urmă instituirea de vizitatori școlari permanenți, ori de *inspectori supremi școlari*.

Vorbește deputatul *Nicolae Bogdan* pentru propunerea majorității din comisiunea școlară, pentru instituirea de inspectori supremi școlari. Rostește o vorbire mai lungă, pentru motivarea propunerii, pe care o recomandă spre primire sinodului, ca singura modalitate bună de a se face vizitarea școalelor noastre confesionale cu pricepere și conștiințioasă. Propune deci, ca sinodul se îndrume consistorul arhiepiscopesc să sistematizeze deocamdată cel puțin două posturi de inspectori supremi școlari.

Înaltpreasfinția Sa domnul Arhiepiscop și Metropolit *Ioan Mețianu* enumără pedecile care stau în calea realizării acestei dorințe. Dorește deci să se predea ambele propuneri consistorului, spre studiere și combinare, pentru a afla cum ar fi mai bine și mai de folos pentru școalele noastre confesionale.

Vorbește deputatul *Vasile Dămian*, care e de părere, că de vizitarea școalelor vom avea să ne îngrijim numai după ce vom ști câte școale ne vor rămânea ca să fie vizitate. Cere să se respecte usul de până acum. Consistorul să facă inspectarea școalelor din cas în cas, când va afla de lipsă.

Deputatul *Dr. Miron E. Cristea* constată, că unii inspectori actuali școlari nu fac aceea ce ar putea și ar trebui să facă, cu privire la vizitarea școalelor noastre. S'a convins despre aceasta la fața locului. În principiu e deci pentru instituirea de inspectori supremi școlari. Sunt însă pedeci financiare, cari stau în calea realizării acestei dorințe. Crede, că înmulțirea personalului muncitor în senatul școlar, va suplini lipsurile constatate. Propune deci sistematizarea încă a unui post de referent școlar, ca să fie doi, dintre cari unul să aibă mai mult a face cu inspectarea școalelor.

Deputatul *Nicolae Ivan* propune același lucru, sistematizarea unui nou post de referent consistorial în senatul școlar, și precizează în propunere cercul de activitate al noului referent școlar, care post să se creeze numai decăt.

Deputatul *Sergiu Medean* nu primește nici propunerea minorității, nici a majorității, ci propune luarea la cunoștință a raportului consistorial. Nu primește nici propunerea lui *Cristea* și *Ivan*, fiindcă nu sunt bani.

Deputatul *Parteniu Cosma* constată întâi de toate, că nu avem oameni pentru turile de inspectori școlari. Protopresbiterii harnici ne trebuiesc, și se va face treabă bună. Se nisum deci se avem protopresbiteri conștiințioși. E pentru propunerea deputatului *Cristea*. Primește însă și propunerea minorității din comisiunea școlară.

Deputatul *I. Șenchea* propune încheierea discuției.

Vorbește în contra primirii propunerii majorității și a minorității *Dr. Eusebiu R. Roșca*, declarându-se pentru primirea propunerii deputatului *Cristea-Ivan*. Ar dori însă, ca nu sinodul se decreteze sistematizarea noului post de al doilea referent școlar, ci sinodul să dea indemnizare consistorului, ca să-l sistematizeze.

Deputatul *I. A. de Preda* e pentru înființarea posturilor de inspectori supremi școlari, a căror necesitate e foarte simțită. Pledgează în o vorbire mai lungă pentru primirea propunerii majorității comisiei școlare, și cere sistematizarea a două posturi de inspectori școlari permanenți.

În chestie de regulament vorbește deputatul *Victor Tordășianu*. Răspunde raportului *Dr. I. Stroia*. *Dr. Miron E. Cristea* cere cuvântul ca propunător. Cere primirea propunerii sale cu adaosul făcut de deputatul *Dr. Roșca*.

Deputatul *Nicolae Bogdan* apără propunerea majorității din comisiune.

Deputatul *Sergiu Medean* recomandă de nou spre primire propunerea sa, de a se respinge toate propunerile și de a se lua la cunoștință raportul consistorului.

Raportorul *Dr. I. Stroia* are cuvântul din urmă. Își cetește de nou propunerea. Mai vorbește în chestie personală *N. Bogdan*.

Esc. Sa dă unele lămuriri. Urmează votarea. Se pune la vot propunerea minorității comisiei școlare și se primește cu mare majoritate. Asemenea se primește propunerea deputatului *Cristea*, cu privire la angajarea unei puteri nouă de lucru la senatul școlar.

Punctul VI, VII. și VIII. din raportul consistorului arhiepiscopesc ca senat școlar, să ia apoi, la propunerea raportului, la cunoștință, fără dezbateri.

Urmează raportul comisiei financiare.

S'a constituit astfel: Președinte *D. Moldovan*, raportor *Dr. I. Șenchea*.

Raportul consistorului arhiepiscopesc, ca senat episcopesc, se consideră cetit și se ia ca basă pentru dezbateri speciale.

La dezbateri pe articole, raportul se ia la cunoștință punct de punct, primindu-se propunerea comisiei, ca consistorul arhiepiscopesc se angajeze o nouă putere de lucru și la acest senat (epitropesc).

Ședința proximă se anunță pe Joi, la orele 10, și ședința se închide la orele 12 și trei sferturi.

Ședința a patra.

Ținută Joi, în 7 Maiu n. S'a deschis la orele 10 și un sfert. Președinte *I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Mețianu*, notar de ședință *Sergiu Medean*.

Se autentică întâi procesul verbal al ședinței de Marți, apoi notarul *Dr. George Proca* cetește procesul verbal al ședinței premergătoare. Se autentică și acesta, cu o mică modificare stilară.

Se prezintă rugarea deputatilor sinodali *Dr. Ilarion Pușcariu*, arhimandrit și vicar arhiepiscopesc și *Dr. Ioan Margita*, avocat, pentru concediu. Se acordă.

Deputatul *Dr. Nicolae Vecerdea* interpelează în chestia unor neînțelegeri din protopresbiteratul Brașovului, înșirând faptele, pe cari le crede contrare legilor bisericești, ba și civile.

Escelența Sa Arhiepiscopul răspunde, că despre cele înșirate nu are nici o cunoștință. Arătare nu s'a făcut la consistor. Va considera interpelarea ca arătare și o va preda consistorului spre a cerceta afacerea.

Interpelantul ia răspunsul la cunoștință.

Deputatul *Nicolae Borzea* face propunere în chestia catehizării învățăcelilor dela meserii.

Se predă comisiei bisericești.

Se intră în ordinea de zi. Deputatul *I. A. de Preda*, ca raportor al comisiei organizatoare, espune chestia creării fondului pentru completarea gimnaziului din Brad. Fondul înființat se manipulează acum ca fond arhiepiscopesc, în înțelesul statutelor compuse din partea consistorului arhiepiscopesc, cari se cetesc, iar sinodul le dă aprobare, după ce se fac unele modificări stilare în ele.

Același raportor referă în chestia rugării preotului *Ioan Druhora* din Boița, pentru a i-se computa la anii de pensie și anii de praxă ca învățător și funcționar consistorial. Conform propunerii comisiei organizatoare, sinodul respinge cererea, ca nemotivată.

Deputatul *Dr. Eusebiu R. Roșca*, tot în numele comisiei organizatoare, referă în chestia serbării centenariului dela nașterea marelui Arhieru Andrei baron de Șaguna. Cetește programul stabilit din partea consistorului mitropolitan cu privire la serbările, cari se vor ține în 14 Octomrie 1909, cu ocaziunea întrunirii congresului național bisericesc. Comisiunea propune acceptarea programului. Sinodul, ascultând întâi părerea deputatilor *Teodor Herman*, *Romul Furdul*, *D. Comșa*, *Parteniu Cosma*, *Dr. Petru Șpan*, *Dr. V. Bologa*, *T. V. Ghiaja*, *Dr. Miron E. Cristea*, *Dr. Nicolae Bălan* și după ce și raportorul dă lămuriri necesare, primește programul stabilit pentru serbările centenariului dela nașterea Arhiepiscopului și Mitropolitului Andrei baron de Șaguna.

Același raportor referă în chestia noiei arondări a cercurilor electorale din arhiepiscopie și propune, ca elaborat prezentat sinodului, să se dea îndărăt consistorului, pentru a-l compune de nou.

Deputatul *Furdul* propune luarea obiectului dela ordinea zilei și menținerea arondării vechi a cercurilor electorale.

Vorbește deputatul *Matei Voilean* pentru primirea propunerii din urmă.

Deputatul *Dr. G. Macelariu* e pentru o nouă arondare.

Dr. Nicolae Bălan primește propunerea comisiei.

Romul Furdul își apără propunerea. Raportorul recomandă de nou spre primire propunerea comisiei.

Se pune la vot propunerea deputatului *Furdul*, care cade, primindu-se propunerea comisiei organizatoare.

Ședința proximă se anunță pe Vineri, la orele 9, iar ședința se închide la orele 12 și jumătate.

Sinodul din Caransebeș.

Vorbirea *P. S. Sale*, *Blui Episcop Nicolae Popea*, rostită la deschiderea sinodului eparhial al diecezei Caransebeș din anul 1908.

„Cristos a înviat!
Domnilor deputați!

Vă salut din toată inima astăzi, când pe baza legii noastre fundamentale bisericești, care este statutul organic, v'ați prezentat aici ca să luați parte la lucrările sinodale. D-voastră sunteți acei membri valoroși ai bisericii vii a lui Cristos, cari sunteți trimiși pe baza legii noastre fundamentale amintite, ca să lucrați în sinodul eparhial pentru prosperarea bisericii.

Aceasta este, domnilor deputați, o chemare frumoasă, dar totodată și grea. Frumoasă, pentru că ea exprimă încrederea credincioșilor pusă în d-voastră și arată, că sunteți aleși membri ai bisericii.

Dar e și grea, pentru că această chemare cere o cumpănire prudentă a tuturor afacerilor bisericești, și ea se îngreunează cu atât mai mult, cu cât naia bisericii este încununată de valori multe, dintre cari nu unul este primejdios.

În astfel de cazuri grele se arată cu deosebire înțelepciunea depusă în organizmul nostru constituțional. Acest organism chiamă pe toți fiii credincioși ai bisericii pentru interesele ei și cere, ca toți, umăr de umăr, să scutim și păzim biserica, să o ridicăm și păstrăm pe piedestalul înalt, pe care, ca biserică, trebuie să fie așezată. Căci știut este, că unde e unul nu e putere, dar unde sunt mulți puterea crește. De aceea marii noștri înțaiși și legislatori prin statutul organic au voit să asigure sprijinul totalității credincioșilor, au voit să sporească puterea bisericii.

Astăzi împreună lucrare a totalității credincioșilor se întrupează în lucrările d-voastre sinodale, și eu domnilor deputați nu mă îndoiesc nici un moment, ci sunt sigur, că D-voastră puteți să purtați sarcina grea ce vi-s'a pus pe umeri din partea credincioșilor noștri, aflate naia bisericii în orice împrejurări.

Biserica, domnilor deputați, e biserică luptătoare aici pe pământ, și de aceea ea totdeauna trebuie să fie pregătită să dea față cu greutăți. E instituțiune dumnezească, nu e din lume, și ca atare, și aici au loc cuvintele Mântuitorului Isus adresate învățăcelilor săi: „De ați fi din lume, lumea ar iubi pe al său, deoarece însă nu sunteți din lume, lumea vă urăște pe voi“.

Istoria ne arată, că biserica totdeauna a avut greutăți, și deci va avea și în viitor, precum are și acum în prezent.

Biserica luptă pentru idealurile ei proprii, de aci urmează, că căile puțin merg paralel, ci mai mult se încrucișează, cari încrucișări produc apoi lupte, cari se poartă, firește, cu arme neegale, căci armele bisericii nu pot fi arme de forță, ci strict morale, între cari locul principal îl ocupă convingerea religioasă-morală, iubirea de biserică și spiritul de jertfă.

De aceea și niziuința noastră trebuie să fie îndreptată într'acolo, ca să întărim aceste arme morale, ca orice împrejurări să ne aștepte, ca astfel să putem da față tuturor neajunsurilor și instituțiunile noastre bisericești să stee intacte.

Astăzi întreaga noastră biserică o preocupă o chestiune extrem de importantă, ba chiar vitală. Aceasta este chestiunea școalelor.

Prin noua lege școlară ni-se creează mari greutăți, pe cari ca să le învingem se recer jertfe materiale. Poporul nostru, spre lauda lui fie zis, și până acum a contribuit din greu pentru susținerea școalelor noastre confesionale, din iubire către ele. Această iubire, sperez, că nu va răci, și astfel poporul nostru își va încorda toate puterile pentru susținerea școalelor. Se recere numai să-l sprijinim, ținându-i caldă dragostea față de școalele noastre confesionale, această moștenire scumpă dela părinți.

Domnilor deputați! În decursul lucrărilor sinodale D-voastră veți avea ocaziune a lua cunoștință despre afacerile noastre dieceane și veți avea putința a afla unele cestiuni de însemnătate mai mare, cari reclamă toată atențiunea D-voastră. Nu mă îndoiesc, că D-voastre vă va succeda a afla soluțiunea cea mai norocoasă a acestora.

Dorind aceasta și cerând binecuvântarea lui Dumnezeu asupra d-voastre, declar sesiunea a treia a periodului al XIII-lea a sinodului nostru eparhial deschisă“.

Conferența învățătoarească din Sebeș,

ținută în zilele de 17 și 18 Aprilie 1908.

— Raport special. —

— 5 Maiu n.

Joi în săptămâna luminată învățătoarească a tractelor Sebeș-Alba-Iulia, cu dorința ferbinte de a-și îmbogăți capitalul spiritual, se apropia de frumoasa școală gr. ort. din Sebeș.

La orele 8 s'a început serviciul divin împreună cu chemarea Duhului Sfânt în biserică de lângă școală, unde a oficiat domnul protopop tractual *Sergiu Medean*. Povată veche este, că totdeauna lucrul tău să-l începi cu Dumnezeu, căci numai atunci când Duhul bunei înțelegeri domnește, se poate ajunge la rezultat favorabil, și pentru trimiterea acestuia s'a ridicat rugăciune către tronul Atotputernicului. Au luat parte la serviciul divin pe lângă inv. ambelor tracte, domnul comisar consistorial *Dr. I. Lupaș*, protopresbiterul tractului Alba-Iulia *Ioan Teculescu*, *Alexandru Muzka*, inspector reg. de școale, și mai mulți preoți din jur.

Ședința primă.

După serviciul divin ocupând loc în sala festivă a școlii gr. ort. din loc, în prezența dlui inspector școlar al comitatului Sibiu *A. Munka*, a domnilor protopresbiteri *Sergiu Medean* și *Ioan Teculescu*, a doamnei preotese *Z. Murașan* și dlui *Vasile Aldea*, sen. mag., *Oncescu*, not. pens. și *Florian*, notar comunal, cât și a mai multor preoți din jur și a învățătorimeii din tractele amintite, dl profesor *Dr. I. Lupaș*, ca comisar consistorial, și-a rostit cuvântul de deschidere, care a fost ascultat cu încordată atențiune din partea tuturor.

Domnul *Dr. I. Lupaș* prin verva sa oratorică, dar mai ales prin limba frumoasă și stilul seu viguros a frapat toată conferența, storcând frenetice aplauze. A vorbit despre școalele de adulți și necesitatea înființării lor.

Nu mă estind asupra acestui cuvânt de deschidere, parte fiindcă s'a publicat deja în „Telegraful Român“ nr. 42, parte fiindcă o prea palidă iconă e și putea prezenta față de acest documentat discurs.

După deschiderea ședinței se cetește apelul nominal, constatându-se prezența a lor 66 membri din 84 obligați. Trecând la constituire, conferența pentru stilizarea protocoalelor alege ca notari pe *Nechita Luculeț* din Sebeș și *George Dragoș*, inv. în Pianul-de-jos.

Stabilinduse ordinea de zi, *George Albu*, inv. în Pianul-de-sus își cetește tema dată spre lucrare de Preaveneratul Consistor: „Care este metoda cel mai potrivit pentru instruirea adulților în scriere și ceteră“. Autorul tractează într'o introducere lungă despre felul cum s'ar putea desvolta între adulți gustul de cetit și cum s'ar putea combate unele moravuri urâte ale adulților. Revenind la temă, recomandă ca cel mai potrivit metod, metoda analitic-sintetic. După acestea fiind timpul înaintat domnul comisar ridică ședința primă, anunțând a doua pe orele 3 p. m.

După ședința primă toți membrii au luat masă comună la hotelul „Leul de aur“, la care a participat și dl inspector școlar *Munka Sándor*, apoi domnul comisar *Dr. I. Lupaș*, multon. domni protopopi tractuali *Sergiu Medean* și *I. Teculescu*, părintele *Zevedeu Murașan* și alți preoți din tract.

Șirul toastelor l'a început domnul comisar *Dr. I. Lupaș*, toastând pentru Excelența Sa, Înaltpreasfințitul Arhiepiscop și Mitropolit *Ioan Mețianu*.

Mult on. domn protopresbiter *I. Teculescu* a toastat pentru domnul comisar *Dr. I. Lupaș*, aducându-i lauda cuvenită, ca unui măestru al dulcii noastre limbi.

În limba maghiară a toastat domnul inspector regesc *Munka Sándor*, pentru Înaltul ministru, arătând, că Înaltul ministru prin ordinațiunile sale nu dorește a ne despoia de dulcea noastră limbă, ci numai a ne da posibilitatea, ca și noi, ca Români, să putem ocupa posturi în oficiile statului, la cari se cere cunoștința limbei maghiare. (A rostit între altele și următoarele cuvinte remarcabile: mindenek előtt emberék vagyunk, csak másodsorban hazafiak).

Prea on. domn protopresbiter *Sergiu Medean*, toastând pentru dl inspector regesc, îi aduce elogiul pentru viul interes ce-l arată față de școalele noastre și pentru purtarea sa conciliantă de până acum, exprimându-și dorința, ca și în viitor să arete aceiași bunăvoință.

Părintele *Z. Murașan* a toastat pentru învățătorime. Deasemenea și inv. *I.*

Pavel din Sebeș, accentuând, că școala este inv. și precum este inv. așa este și școala.

Părintele din Cioara, Oancea, a toa-stat pentru intimitate, arătând necesitatea de a trăi în bună înțelegere poporul maghiar și cel român, arătând totodată cu citate scoase din scrierile marelui barbat de stat Eötvös, că este lucru neomenesc a răpi limba cuiva. („Egy nemzet, a mely másba beolvadni képes, az emberiségnek hasznos tagja soha sem lehet“.)

Inv. G. Dragoș din Pianul de jos a toa-stat pentru Prea on. domni protopresbiteri tractuali, ca inspectori școlari, arătând însemnătatea supravegherii ce se face din partea lor.

Ședința a doua.

La orele 3 p. m., deschizându-se a II-a ședință, recenziuntul temei lucrate de G. Albu, inv. din Tâlna, *Medrea*, își cetește recenziunea, arătând, că autorul prea puțin s'a oprit asupra adevăratului obiect al temei, și nu a expus avantajile metodelui, ce recomandă față de altele. Recenziuntul din partea recomandă metoda lui Gabel.

Mai ia cuvântul inv. Micuda, care consimte cu părerea recenziuntului.

I. Pavel, inv. în Sebeș, e de părerea, că eră mai bine pusă tema în forma aceea, ca să se arete felul de organizare, modul și timpul, cum și când au să se facă aceste școli, lăsându-se metoda mai mult la chibzuiala inv., dar totuși ca mai bun, recomandă metoda scriptologică.

Inv. G. Dragoș din Pianul de jos, zice, că e drept, introducerea frumoasă a operatului reoglindează munca serioasă a autorului, dar deja dela început autorul s'a abătut dela obiectul indicat în titlul temei. Introducerea ar fi potrivită, dar la o temă, care ar avea drept obiect educațiunea morală a adulților. În ce privește alegerea temei zice, că este foarte bine aleasă, fiind de actualitate și nu consimte cu părerea inv. I. Pavel din Sebeș, că adevărat ar fi fost mai bine să se fi dat tema în forma aceea, ca să se tracteze organizarea acestor școli, lăsând metoda la chibzuiala învățătorului, de oarece organizarea depinde dela împrejurările locale, cari variază între diferitele comune, pe când metoda unul este cel mai bun. În ce privește însă metoda, se alătură părerii inv. I. Pavel.

Mai vorbesc: inv. V. Zdrenghea, inv. Dan și N. Luculeț. Cel din urmă își exprimă dorința, ca în ședința proximă să se discute această temă, la ceea ce luând cuvântul Prea On. Domn protopresbiter I. Teulescu, arată că este de prisos trăgarea discuției, de oarece cine nu s'a cugetat asupra temei de când are cunoștința de ea, nici până în ședința proximă nu va face mult.

Incheind discuția, prezidentul își exprimă părerea de rău, că nu vede mai mult interes din partea unor membri față de chestiuni atât de importante și îndrumă conferența, ca până în anul viitor să se mai ocupe cu tema din chestiune, recomandând în acest scop cetirea broșurei „Păreri despre abecedar“ de G. Bogdan Duică.

Inv. V. Cărpinișan din Răhău ține o prelegere din pomărit, vorbind cu multă pricepere despre tractarea pomului, dela sămănat până la deplina sa dezvoltare, pentru ceea ce i-se votează mulțumită protocolară.

Cu acestea ședința a doua se ridică, anăntându-se a treia ședință pe 18 Aprilie 9 ore a. m.

Concert.

În sara de 17 Aprilie la orele 8 s'a început concertul dat de reuniunea română de cântări din loc. La acest concert pe lângă o parte a inteligenței române din Sebeș au mai participat și: A. Munka inspector regesc, Prea On. Domn protopop I. Teulescu, Mult On. Domn Dr. Acker dir. poliției din loc, aproape toți învățătorii veniți la conferință și mai mulți preoți din jur.

Corul a fost condus de vrednicul învățător I. Pavel din Sebeș, care și în această privință s'a arătat drept exemplu de urmat.

Ședința a treia.

Ședința a III-a se deschide în 18 Aprilie 9 ore a. m.

Intrând în ordinea de zi, inv. V. Zdrenghea din Petrifalău își începe tema „Desemnarea unei pere“ cu cl. IV. Descriind para din punct de vedere botanic, o aduce în comparație cu alte fructe deja desemnate, trece la desemnarea conturilor generale, apoi la însași coloarea ei. Prelegerea i-a succes pe deplin, precum a arătat și inv. I. Pavel din Sebeș, zicând, că bine a purces prelegătorul, când a descris

para mai întâi, aprobându-i întreg modul de purcedere.

DI S. Roșu dir. școl. în Sebeș, arătând unele greșeli mici, precum tragerea deodată a liniilor groase și desemnarea grăbită a prelegătorului, declară tema de deplin succasă și propune, iar conferența îi votează mulțumită protocolară.

Punctul al patrulea a fost prelegerea din limba maghiară „A paraszt ház udvara“ de inv. din Daia P. Pătrânjănar.

Deschizându-se discuția asupra acestei teme iau cuvântul: inv. Alexandru Du-vlea din Sebeș, care zice, că ținta era bine să fi fost unguște anunțată și preste tot în decursul prelegerii numai unguște să se vorbească, arătând și unele espreșiuni necorecte, ce s'au strecurat în decursul prelegerii.

Domnul inspector regesc Munka Sándor zice, că ținta poate fi anunțată și românește, ca copilul bine să înțeleagă, ce urmează și să nu dubiteze, — orbecând în întunec — neînțelegând ținta. În ce privește purcederea de a reproduce întâi în cor și numai după aceea în mod singuratic, este de contrară părere. Afară de țintă toată prelegerea să decurgă în limba maghiară.

Mai luând cuvântul inv. Dan din Sibian, inv. I. Pavel din Lăncrăm, inv. Micuda și inv. G. Albu, conferența declară tema de succasă.

Trecând la propuneri, inv. Pavel face propunere, să se constituie o comisie permanentă, care să îngrijască de stabilirea programului conferențelor viitoare, exprimându-și dorința, ca această comisie să se compună din inv. din Sebeș și jur, ca mai ușor să poată conveni, pentru a se înțelege.

Inv. Micuda face altă propunere, adevă: să se institue două comisii, una în Sebeș și alta în Alba-Iulia, dar retrăgându și la urmă propunerea, se primește propunerea inv. I. Pavel și să aleg: S. Roșu dir. școl., I. Pavel inv. în Sebeș, V. Cărpinișan inv. în Răhău, A. Savu inv. în Lăncrăm, Teodor Trifa inv. în Pianul de jos și V. Zdrenghea inv. în Petrifalău.

La propunerea inv. I. Pavel din Sebeș conferența hotărăște, ca în anul viitor conferența să se țină în comuna Sibian.

Propunerea inv. G. Gligor, ca tema pusă de Preaveneratul Consistoriu să o lucre toți membrii conferenței, — sprijiniți fiind prin o frumoasă documentare a domnului comisar, — se primește.

La provocarea domnului comisar, — că pe conferența viitoare cine voește a prezenta temă, să însinui:

1. G. Gligor inv. în Șugag cu o temă practică din constituție. 2. I. Pavel din Lăncrăm cu o prelegere despre vierit. 3. Dșoara E. Crișan inv. în Răhău cu o temă practică din comput. 4. G. Dragoș inv. în Pianul de jos cu o temă teoretică din domeniul pedagogiei.

Se primește apoi propunerea inv. I. Pavel din Sebeș, ca toți inv. să adune în scris jocurile și puse pe note, — întrucât nu ar fi puse, — cântecele uzitate la școala ce conduce fiecare și să le prezinte la conferența viitoare, exprimând dorința de a se face acelaș lucru în toate conferențele, ca să se poată compune o colecție mai voluminoasă.

Propunerea domnului comisar, ca fiecare inv. să adune cât mai multe date privitoare la monografia școlii ce conduce și să le prezinte în conferența viitoare, se primește.

Inv. I. Pavel din Lăncrăm, arătând greutatea ce apasă asupra unui inv. propune, ca Preaveneratul Consistor să fie rugat a lua din sarcina inv. studiul religiunii și a-l preda preoților, ceea ce se primește.

Cetindu-se apelul nominal, domnul comisar Dr. I. Lupaș prin frumoase cuvinte și plin de însuflețire îmbărbătează membrii conferenței la o muncă mai rodnică în viitor.

DI S. Roșu, mulțamește domnului comisar pentru căldura și dragostea cu care a condus conferența, exprimând în numele conferenței dorința de a vedea pe dl profesor Dr. I. Lupaș și în conferențele anilor viitori în mijlocul nostru, incheind cu cuvintele: „Dacă cumva Prea On. Dia nu ne vrei pe noi, noi te vrem pe Dia“.

Mulțamește apoi și domnului inspector regesc pentru bunăvoința ce a arătat față de conferența noastră, asistând la toate ședințele ei.

Cu dorul în suflet de a ne revedea în conferențele anului viitor, când să dovedim, că cuvintele de îmbărbătare ale domnului comisar nu s'au pierdut în pustiu, ne-am reîntors la tinerele mlădițe ale neamului nostru, „ca să le luminăm cărările, jertfindu-ne pentru înaintarea lor.“

G. Dragoș.

NOUȚĂȚI.

Jubileul Monarhului. Joi, în 7 Maiu, dimineața la orele 11 s'au prezentat toți regenții germani în fața Maiestății Sale, Împăratul și Regele Francisc Iosif I, pentru a-l felicita de jubileul de 60 de ani de domnie. Vorbirea de felicitare a rostit-o împăratul german Wilhelm. Maiestatea Sa a răspuns foarte emoționat. Vom da ambele vorbiri în numărul viitor.

Ministru austriac, în locul decedatului *Peschka*, a fost numit din partea Maiestății Sale *Prade*, fost antecesor al lui *Peschka*.

În dieta țării se discută bugetul anului curent. În contra bugetului a vorbit dintre naționaliști Dr. Mihail *Polit*, motivând neîncrederea naționaliștilor față de guvern.

Oaspeți plăcuți. Eri, Joi, la orele 4 a sosit în orașul nostru cu trenul dela Turnul-roșu un grup mai mare de institutori din România (peste o sută de domni și doamne), cari fac călătorie de studii în țara noastră. Au fost călăuziți de profesorul seminarial Dr. *Orăciunescu* pretutindenea, pentru a vedea tot ce e mai de seamă și vrednic de văzut în orașul nostru. Seara s'au întrunit toți în sala dela „*Bierhalle*“, unde corul seminarial a intonat mai multe cântări naționale, provocând mulțamire și însuflețire cu ele. Astăzi dimineața oaspeții au plecat la Săliște.

Expoziția de industrie casnică, aranjată din partea reuniunii femeilor române din Sibiu în localul școlii sale industriale din strada Schewis numărul 15, e admirată de toți vizitatorii, români și străini. Întru adevăr, lucrările espuse sunt lucrări de adevărată artă națională. Atragem atențiunea publicului asupra faptului, că expoziția române deschisă numai până la 17 Maiu n. c. și poate fi vizitată în fiecare zi dela orele 9 până la 12 și dela 3 până la 5. Taxa de intrare e 40 fileri. Cade în favorul școlii industriale. Ziara german din loc scrie despre expoziția aceasta în mod foarte elogios, lăudând priceperea și sârguința conducătorilor școlii române de industrie casnică, și profetind un viitor frumos industriei române casnice, ale cărei frumuseți vor trebui să fie trecute în stofele de haine și de mobile, reclamate fiind de bunul gust al modei din lumea mare.

Printul și principesa de Bülow, cari au făcut călătorie prin Italia, s'au reîntors pe la Veneția la Berlin.

† **Dr. Iosif Herold,** unul dintre fruntașii Cehilor, a decedat în etate de 58 ani. Era deputat în reichsrathul austriac.

Alegere de preot. Duminecă în 20 Aprilie st. v. a. c. s'a efectuit alegerea de preot în Vaidasig, protopresbiteratul Tur-dei, unde dintre trei concurenți: *Ioan Hopârtean*, preot în Cucergea-săcucească, *Ioan Floca*, preot în Zlatna, și *Dumitru Giurguica*, cleric abs. a fost ales cu totalitatea voturilor, în sumă de 82, tinărul și zelosul preot *Ioan Hopârtean*.

Dr. Iuliu Maniu, avocat, deputat dietal, a primit *dojană* în scris dela camera advocațională din Cluj, fiindcă pe plicurile de scrisori și-a tipărit firma românește: „*Dr. Iuliu Maniu, avocat*“.

Imunitate suspendată. Dieta ungără a suspendat în ședința de Mercuri imunitatea deputaților naționaliști români din Arad: Dr. N. Oncu, Dr. I. Suciu, Dr. St. C. Pop și Vasile Goldiș, pe cari poliția din Arad vrea să-i pedepsească pentru faptul, că au înființat în Arad reuniune politică, fără a avea statute aprobate. E vorba de organizarea partidului național român. În contra suspendării imunității au vorbit în dietă deputații naționaliști Dr. Mihali, Dr. Maniu, Dr. A. Vlad, dar majoritatea parlamentară a decretat suspendarea imunității.

La fondul Dr. D. P. Barcianu pentru ajutorarea sodalilor (calfelor) fără de lucru, întemeiat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“, au mai dăruit: Ioan Droc, protopresb. emeritat (Mercuria) și soția sa Agapia, întru vecinica odihnă a vărului lor Manole Droc, fost secretar la liceul S. Sava din București, 2 cor. 50 fil., protopresb. Nicolae Todoran din Cetatea-de-baltă, întru vecinica odihnă a nepotului său Nicolae paroh în Brateiu 1 cor., prof. sem. „*Andreian*“, Dr. Ioan Lupaș, din privilegiul nașterii fiului său Sempronius Lupaș, 2 cor., și Vic. Tordășianu, prez. 10 fil.

Carmen Sylva și soc. arheologică din Roma. Sub acest titlu ziarele italiene publică următoarele: „Maiestatea Sa Regina Elisabeta a României, Augusta Doamnă, care pe lângă virtutea de soată a unui Rege și de mamă iubitoare a poporului său, știe să întrunească cele mai alese calități ale unei mari artiste, a adresat marelui arheolog și critic de artă, *Romalo Artiolli*, secretarul perpetuu al Asociațiunii Arheologice Romane, o lungă și măgulitoare scrisoare, prin care îi mulțamește, că a fost aleasă membră de onoare a acestei societăți și pentru frumoasele amintiri trimise cu acest prilej, cum sunt: artistica diplomă de onoare, insigna societății, etc. și cari i-au fost prezentate prin cunoscuta scriitoare română, Eugenia de Reus Ianculescu. Odată cu scrisoarea, M. S. Regina României a trimis dlui *Artiolli* un mare portret al său, cu un autograf, ca mărturie de interesul pe care îl poartă M. S. Asociațiunii Arheologice Romane“.

Din Salonic se anunță, că în cursul săptămânii trecute au fost omorâți, între comunele românești Piroi și Lipoș, doi păstori români, originari din aceste comune. Asasinii nu sunt alții, decât o bandă grecească, iar cauza e, că nenorociții martiri erau acceptii ideii naționale.

Preotul Hlinka, care se află internat în temnița de stat din Seghedin, a fost de nou judecat din partea judecătorei cu jurați din Pojon la un an și jumătate temniță de stat și 200—200 coroane amendă în bani, pentru două articole scrise și publicate în un ziar slovac. Procurorul și jurații au aflat în ele agitație, cu toate că apărătorul acusatului, deputatul *Milan Ivanka*, a arătat în o vorbire de apărare, care a ținut două ore și jumătate, că articolele învinuite nu sunt de cuprins agitatoric.

Alegerile municipale din Paris, efectuate în una din zilele trecute, s'au terminat cu înfrângerea socialiștilor, a căror listă a căzut pe întreaga linie.

Mai bine moartă! Fata unui econom bogat din Murăș-Oșorhei era să se mărite după unul de care nu-i plăcea. În ziua cununiei însă, înainte de a pleca la biserică, și-a tras un glonț de revolver în inimă și a rămas moartă pe loc. Avea 17 ani.

Armonia, societate muzicală română în Cernăuți, va reprezenta în 9 și 10 Mai n. c. frumoasa operetă comică *Baba Hârca* în 2 acte și 3 tablouri, de *Matei Milo*, muzica de Al. *Flechtenmacher*, sub conducerea dirigentului societății A. Keller. Dorim succes acestei harnice societăți.

Ce este deosebirea între un preparat real și unul ne real? Acela, că un preparat real, dacă devine cunoscut, rămâne în circulație; precând un preparat nefolositor dispăre tocmăi așa cum apare. Crema Margit a lui Földes este, precum adevăresc multe institute chemice, în toată privința nestrăcioasă, preparat curat, care menține frumusețea și vioiciunea feței până la adânci bătrânețe. E eschis, ca o damă, după folosirea cremei Margit, să capete crețe, sau să și peardă frumusețea feței. Timpul trece peste aceste dame, fără ca se lase urme. Se capătă în toate farmaciile și parfumeriile mai mari din lume, să se ceară necondiționat Crema Földes.

E interesant anunțul de noroc a lui S. Heckscher senr. Hamburg din numărul acesta al foi noastre. Această casă și-a câștigat un renume bun prin solvarea promptă și discretă a sumelor câștigate, atât aici, cât și în împrejurime, încât pe oricine îl facem atent asupra anunțului de pe pagina ultimă a acestui ziar.

Cărți și reviste.

„**Paedagogium**“ de Giovanni Pascali, tradus din latinește de *Ioan Roșioru*. Retipărire din „*Răvașul*“. Prețul 50 fil.

„**A román népköltészet**“, tanulmány, de *Traian Suciu*, profesor gimnazial în Brad. Tesă de doctorat.

„**Îndrumare în cauze de procese bagatele**“, carte întocmită pentru judecătoria comunală, de *George Vasi*, ampioiat al capitalei Budapesta. Opu e aprobat de ministerul de justiție și e recomandat autorităților publice spre procurare, din partea ministrului de interne. A apărut deocamdată ungurește, dar în scurtă vreme apare și în traducere românească. Prețul 2 cor. exemplarul.

Aviz!

Să cauta o

econoamă

pentru un preot dela oraș ramas de tinăr văduv cu trei copii (cel mai mare de 10 ani și cel mai mic de 5 ani).

Indatoriri are de a conduce me-najul casei și a să ocupa de creșterea copiilor.

Să nu fie trecută de 60 ani, dar nici sub 40 ani. — Persoanele culte sunt preferate. — Condițiuni avantajoase.

Ofertele să se adreseze la admini-strația acestui ziar. (109) 1—3

VASILIE BANN

SIBIIU

str. Ounei 7 — str. Faurului 16

în casa sa proprie „La Cizma roșie”
cel mai mare

depozit de încălțăminte

pentru bărbați, femei și copii. Pentru provincie comanda se trimite reco-mandate, la caz de nu corăspund, se primesc îndărăpt în schimb. [90] 49—

Stofe veritabile de Brünn

Saisonul de primăvară și vară 1908.

Un Coupon de
Mr. 3-10 lung, dă
un rând complet
de haine de domni
(Roc, pantaloni
vestă), și costă
numai

1 Coupon 7 Coroane
1 Coupon 10 Coroane
1 Coupon 12 Coroane
1 Coupon 15 Coroane
1 Coupon 17 Coroane
1 Coupon 18 Coroane
1 Coupon 20 Coroane

Un coupon pentru haine negre, Salon costă cor. 20—, precum și stofe pentru pardesie, postav pentru turiști, camgarn de mătăasă etc. etc., trimite cu prețuri de fabrică deosebit de mici, bine cunoscut ca reel și solid

Siegel-Imhof, Brünn

Mustre gratis și franco.

Avantajul mușterilor privați, comandarea stofelor direct dela firma Siegel-Imhof în locul de fabricație, are prețuri fixe considerabil de eftine.

Mare asortiment. Executare cu cea mare atențiune și a comandelor mici, din marfă de tot proaspătă. (48) 19—40

Licitațiune.

În scopul reparării bisericei gr. ort. române din Săsciori, prin a-ceasta se dă în întreprindere pe calea licitațiunii publice minuende, care se va ținea Duminică în 25 Maiu (7 Iunie) a. c. la 10 oare a. m. în sala școalei, lucrările de zidar

în sumă de 996.40 cor., de măsur în sumă de 400— cor., construirea alor 3 chei a 70 fil. kilogramul.

Vadiu se recere 10%.

Informațiuni detaiate se pot primi dela oficiul parohial.

Săsciori, în 20 Aprilie 1908.

[108] 2—3 **Oficiul parohial.**

Căștigul cel mai mare ev. 600,000 M. **Anunț de noroc!** Căștigurile le garan-tează statul.

Invitare la participarea **Șanselor de câștig** garantate de statul Hamburg marei loterii de bani în care **9 mil. 841,476 Mărci** cu siguranță trebuie câștigate!

Căștigurile principale ale acestei loterii cu privilegii sunt următoarele: Cel mai mare câștig este în cazul cel mai norocos de 600,000 M.

1 Premiu à 300,000 Mărci.

1	"	"	200,000	"
1	"	"	60,000	"
1	"	"	50,000	"
1	"	"	45,000	"
1	"	"	40,000	"
1	"	"	35,000	"
1	"	"	30,000	"
1	Căștig	"	100,000	"
1	"	"	60,000	"
1	"	"	50,000	"
1	"	"	40,000	"
1	"	"	30,000	"
7	Căștiguri	"	20,000	"
1	Căștig	"	15,000	"
11	Căștiguri	"	10,000	"
46	"	"	5,000	"
103	"	"	3,000	"
163	"	"	2,000	"
539	"	"	1,000	"
693	"	"	300	"
181	"	"	200	"

În total conține loteria, care constă din 7 clase, 100.000 losuri cu 48,405 câștiguri și 8 premii, așa încât aproape jumătate din toate losurile trebuie să câștige.

Cel mai mare câștig de cl. I. este în cazul cel mai norocos de 50,000 m., se urcă în cl. II-a la 55,000 m., în cl. III-a la 60,000 m., în cl. IV-a la 65,000 m., în cl. V-a la 70,000 m., în cl. VI-a la 80,000 m., în cl. VII-a la 600,000 m.

Pentru cl. I. a cărei tragere se stabilește oficios, costă

losul original întreg . . . Cor. 7.—
losul original de jumătate " 3.50
losul originil de un sfert " 1.75

Depunerile pentru clasele următoare, precum și conspectul exact al câștigurilor se pot vedea din planul de loterie oficios, provăzut cu emblema statului, care la cerere îl trimite gratis și franco.

Fiecare dintre participanți primește dela mine imediat după tragere lista oficioasă.

* **Plătirea și trimiterea câștigurilor** se face din partea mea direct interesatului în cauză prompt și sub cea mai strictă discrețiune.

Comandă rog a se face prin mandat postal sau și prin ramburs.

Adresați-Vă cu comanda din cauza tra-gerii apropiate, cel mult până la

21 Maiu

cu toată încrederea la (83) 3—5

Samuel Heckscher senr.

Bankgeschäft in Hamburg.

Nr. 282/908

[105] 2—3

Concurs repetit.

Pentru întregirea postului vacant de pa-roh din parohia de cl. II. Holbav, proto-presbiteratul Branului, pe baza rezoluțiunei consistoriale de data 4 Martie a. c. Nr. 2450 Bis. 1908 să escrie concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Telegraful Ro-mân”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pen-tru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și înainta cererile, instruite conform normelor în vigoare subscrisului oficiu protopresbiter al în termenul sus indicat, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în biserică pentru a cânta, respective a celebra și cu-vânta.

Zernești, în 12 Aprilie 1908.

Oficiul protopresbiter al gr.-or. al Bra-nului în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Hamsea
protopop.

Nr. 223.

[107] 2—3

Concurs

Pe baza rezoluțiunei Preaveneratului Consistoriu arhidiececan dto 11 Decemvrie 1907 Nr. 13089 Bis., pentru instituirea unui capelan lângă neputinciosul paroh Simion Ghibu, în parohia de clasa primă **Pianul de sus**, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegr. Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan sunt jumătate din toate venitele susnumitului paroh, fasonate în tabela B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concurenții au să-și înainteze cererile, instruite conform normelor din vigoare, în termenul susindicat, subsemnatului oficiu pro-topresbiter al, și până inclusive 8 zile înainte de alegere să se prezenteze înaintea popo-rului pentru a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Sebeș, 21 Aprilie 1908.

Oficiul protopresbiter al Sebeșului în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Sergiu Median
protopresbiter.

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măiestru croitor, Sibiiu, Str. Cisnădiei Nr. 34,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari! [25] 9—52

Pentru

Dame

indispensabil!

Cel mai bun mijloc de înfrumșetare

Crema-MARGIT a lui Földes

delațură deja după vre-o câteva zile pistruele, petele de pe față, sgră-bunțele și alte necurătenii de piele. Netezește încrețiturile feței, față o înalbește, improspătează și întinereste.

Prețul unei doze mici 1 cor., iar al unei doze mari 2 cor.

ARTICLU SPECIAL DE TOILETĂ: Pudră-Margit 1.20 cor.

Sapun-Margit 70 bani. Pastă de dinți Margit 1 coroană.

Apă pentru față Margit 1 coroană. [200] 5—5

Se expedează prin ramburs sau la trimiterea anticipativă a ban lor de

fabricantul: **CLEMENS v. FÖLDES**

farmacist în ARAD.

Se capătă în toate farmaciile.

ASPIRINUL

este cel mai plăcut și mai modern mijloc pentru tot felul de boale reumatice, neurestenice. Efect minunat la influență, cataruri, dureri de cap, migreuă, reumă, podagră etc. Aspirinul este astăzi cel mai trebuincios medicament al medicilor.

Să ne păzim de imitațiuni!

De oarece în locul singurului Aspirin veritabil a lui Bayer, să dă de multeori altul, să cerem

Tablete de Aspirin

împachetate numai în forma originală cum arată ilustrația alăturată (20 bucăți cu tablete ce conțin 1/2 gram phiolă, prețul cor. 1.20.

Fiecare tabletă poartă inscripția „Aspirin”.

Nu mai aceste tablete dovedesc veritabilitatea aspirinului; oricare altă tabletă este de respins ca neveritabilă. Vândut ca praf, după cum în nenumărate rânduri au dovedit autoritățile de examinare, aproape nici odată nu se capătă aspirinul lui Bayer, ci numai un preparat în-locuitor, se plătește pentru el însă prețul adevăratului aspirin. — Așa-dară precauție! Dacă cumva în vre-o farmacie nu s'ar căpăta aceste tablete de aspirin singure veritabile, ne rugăm să ni se comunice, că prin mijlocirea vreunei farmacii din capitală să-i trimeată

Fabr. de vopsele, mai înainte Friedr. Bayer & Co.,

[91] 4—6

Elberfeld.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, în-dată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt re-comandate (146) 25—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca fi-gura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai lim-pede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru face-rea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopo-telor vechi cu ajustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toate de metal.

Prețcuranturi ilustrate gratis.

